

UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

CLASSICAL TRIPOS Part II
Group A Literature

Wednesday 30 May 2007 9 to 12

Paper A1

HOMER, *ODYSSEY* AND VIRGIL, *AENEID*

Answer three questions: at least one from Section A and at least one from Section B.

Candidates who do not write legibly may find themselves at a grave disadvantage.

Irrelevance will be penalised.

STATIONERY REQUIREMENTS
20 Page Booklets x 1
Rough Work Pad x 1

SPECIAL REQUIREMENTS
None

You may not start to read the questions printed on the subsequent pages of this question paper until instructed that you may do so by the Invigilator

SECTION A

1 Translate and comment on **one** of the following passages:

- (a) Ὡς φάτο Τηλέμαχος, φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
οἱ δ' εἰς ὄρχηστὺν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν 421
τρεψάμενοι τέρποντο, μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἔλθειν.
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἔσπερος ἦλθε·
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς 425
ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτω ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
τῷ δ' ἄρ' ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κεδνὰ ἰδυῖα
Εὐρύκλει', Ὡπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο,
τὴν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσι, 430
πρωθήβην ἔτ' εὐῦσαν, εἰκοσάβοια δ' ἔδωκεν,
ἴσα δὲ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,
εὐνῇ δ' οὐ ποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός·
ἦ οἱ ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καὶ ἔ μάλιστα
δμῶάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἑόντα 435
ᾧῖξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο,
ἔζετο δ' ἐν λέκτρῳ μαλακὸν δ' ἔκδυε χιτῶνα·
καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
ἦ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσσι, 440
βῆ ῥ' ἱμεν ἐκ θαλάμοιο, θύρην δ' ἐπέρυσσε κορώνη
ἀργυρέη, ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.
ἔνθ' ὃ γε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἶος ἄώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ἦσιν ὁδὸν τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.

Odyssey I 420–444

- (b) Interea soror alma monet succedere Lauso
 Turnum, qui uolucris curru medium secatur agmen. 440
 ut uidit socios: 'tempus desistere pugnae;
 solus ego in Pallanta feror, soli mihi Pallas
 debetur; cuperem ipse parens spectator adesset.'
 haec ait, et socii cesserunt aequore iusso.
 et Rutulum abscessu iuuenis tum iussa superba 445
 miratus stupet in Turno corpusque per ingens
 lumina uoluit obitque truci procul omnia uisu,
 talibus et dictis it contra dicta tyranni:
 'aut spoliis ego iam raptis laudabor opimis
 aut leto insigni: sorti pater aequus utriusque est. 450
 tolle minas.' fatus medium procedit in aequor;
 frigidus Arcadibus coit in praecordia sanguis.
 desiluit Turnus biiugis, pedes apparat ire
 comminus; utque leo, specula cum uidit ab alta
 stare procul campis meditantem in proelia taurum, 455
 aduolat, haud alia est Turni uenientis imago.
 hunc ubi contiguum missae fore credidit hastae,
 ire prior Pallas, si qua fors adiuuet ausum
 uiribus imparibus, magnumque ita ad aethera fatur:
 'per patris hospitium et mensas, quas aduena adisti, 460
 te precor, Alcide, coeptis ingentibus adsis.
 cernat semineci sibi me rapere arma cruenta
 uictoremque ferant morientia lumina Turni.'
 audiit Alcides iuuenem magnumque sub imo
 corde premit gemitum lacrimasque effundit inanis. 465

Aeneid X 439–465

[TURN OVER]

2 Comment on any **two** of the following passages, translating wherever translation will help clarify your argument:

- (a) Τὸν δὲ ἶδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος Ἰνώ,
 Λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς ἀυδήεσσα,
 νῦν δ' ἄλῶς ἐν πελάγεσσι θεῶν ἔξ ἔμμορε τιμῆς. 335
 ἣ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν ἀλώμενον, ἄλγε' ἔχοντα·
 αἰθυίη δ' εἵκυῖα ποτῆ ἀνεδύσετο λίμνης,
 ἶζε δ' ἐπὶ σχεδῆς καὶ μιν πρὸς μῦθον εἶπε·
 “Κάμμορε, τίπτε τοι ὦδε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
 ὠδύσαστ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει; 340
 οὐ μὲν δὴ σε καταφθίσει, μάλα περ μενεαίνων.
 ἀλλὰ μάλ' ὦδ' ἔρξαι, δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·
 εἴματα ταῦτ' ἀποδὺς σχεδίην ἀνέμοισι φέρεσθαι
 κάλλιπ', ἀτὰρ χεῖρεσσι νέων ἐπιμαίεο νόστου
 γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι. 345
 τῆ δέ, τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσαι
 ἄμβροτον· οὐδέ τί τοι παθέειν δέος οὐδ' ἀπολέσθαι.
 αὐτὰρ ἐπὶν χεῖρεσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο,
 ἄψ ἀπολυσάμενος βαλέειν εἰς οἴνοπα πόντον
 πολλὸν ἀπ' ἠπείρου, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι.” 350
 Ὡς ἄρα φωνήσασα θεὰ κρήδεμνον ἔδωκεν,
 αὐτὴ δ' ἄψ ἐς πόντον ἐδύσετο κυμαίνοντα
 αἰθυίη εἵκυῖα μέλαν δέ ἐκῦμα κάλυπεν.

Odyssey V 333–353

- (b) Ἐξαπίνης δ' Ὀδυσῆα ἶδον κύνες ὑλακόμοροι.
οἱ μὲν κεκλήγοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς 30
ἔζετο κερδοσύνη, σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
ἔνθα κεν ᾧ παρ σταθμῶ ἀεικέλιον παθεν ἄλγος·
ἀλλὰ συβώτης ᾧκα ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπῶν
ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον, σκῦτος δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
τοὺς μὲν ὁμοκλήσας σεῦεν κύνας ἄλλυδις ἄλλον 35
πυκνήσιν λιθάδεσσιν· ὁ δὲ προσέειπεν ἄνακτα·
“ὦ γέρον, ἧ ὀλίγου σε κύνες διεδηλήσαντο
ἔξαπίνης, καὶ κέν μοι ἐλεγχεῖν κατέχευας.
καὶ δέ μοι ἄλλα θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε στοναχάς τε·
ἀντιθέου γὰρ ἄνακτος ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων 40
ἡμαί, ἄλλοισιν δὲ σύας σιάλους ἀτιτάλλω
ἔδμεναι· αὐτὰρ κείνος ἐελδόμενός που ἐδαδῆς
πλάζετ' ἐπ' ἄλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε,
εἷ που ἔτι ζῶει καὶ ὄρα φάος ἠελίοιο.
ἀλλ' ἔπεο, κλισίηνδ' ἴομεν, γέρον, ὄφρα καὶ αὐτὸς 45
σίτου καὶ οἴνοιο κορεσσάμενος κατὰ θυμὸν
εἵτης ὀππότεν ἔσσι καὶ ὀππόσα κῆδε' ἀνέτλης.”
Ὡς εἰπὼν κλισίηνδ' ἠγήσατο δῖος ὑφορβός,
εἶσεν δ' εἰσαγαγών, ῥῶπας δ' ὑπέχευε δασείας,
ἔστόρεσεν δ' ἐπὶ δέρμα ἰονθάδος ἀγρίου αἰγός, 50
αὐτοῦ ἐνεύναιον, μέγα καὶ δασύ.

Odyssey XIV 29–51

- (c) Ὡς ἄρ' ἔφη, καὶ πείσμα νεὸς κυανοπρόροιο 465
κίονος ἐξάψας μεγάλης περιβάλλε θόλοιο,
ὕψος' ἐπεντανύσας, μὴ τις ποσὶν οὐδας ἴκοιτο.
ὡς δ' ὅτ' ἂν ἦ κίχλαι τανυσίπτεροι ἢ πέλειαι
ἔρκει ἐνιπλήξωσι, τό θ' ἐστήκη ἐνὶ θάμνω,
αὐλὶν ἐσιέμεναι, στυγερὸς δ' ὑπεδέξατο κοῖτος, 470
ὡς αἶ γ' ἐξείης κεφαλᾶς ἔχον, ἀμφὶ δὲ πάσαις
δειρῆσι βρόχοι ἦσαν, ὅπως οἴκτιστα θάνοιεν.
ἦσπαιρον δὲ πόδεσσι μίνυνθά περ, οὐ τι μάλα δῆν.
Ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλήν·
τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥίνας τε καὶ οὐατα νηλεῖ χαλκῶ 475
τάμνον, μῆδεά τ' ἐξέρυσαν, κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι,
χειράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον κεκοτηότι θυμῶ.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀπονιψάμενοι χειράς τε πόδας τε
εἰς Ὀδυσῆα δόμονδε κίον, τετέλεστο δὲ ἔργον·
αὐτὰρ ὃ γε προσέειπε φίλην τροφὸν Εὐρύκλειαν· 480
“οἶσε θεεῖον, γρηῦ, κακῶν ἄκος, οἶσε δέ μοι πῦρ,
ὄφρα θεειώσω μέγαρον· σὺ δὲ Πηνελόπειαν
ἐλθεῖν ἐνθάδ' ἄνωχθι σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξί·
πάσας δ' ὄτρυνον δμῶας κατὰ δῶμα νέεσθαι.”

Odyssey XXII 465–484

- (d) 'Parce metu, Cytherea, manent immota tuorum
 fata tibi; cernes urbem et promissa Lauini
 moenia, sublimemque feres ad sidera caeli
 magnanimum Aenean; neque me sententia uertit. 260
 hic tibi (fabor enim, quando haec te cura remordet,
 longius, et uolens fatorum arcana mouebo)
 bellum ingens geret Italia populosque ferocis
 contundet moresque uiris et moenia ponet,
 tertia dum Latio regnantem uiderit aestas 265
 ternaque transierint Rutulis hiberna subactis.
 at puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo
 additur (Ilus erat, dum res stetit Ilii regno),
 triginta magnos uoluendis mensibus orbis
 imperio explebit, regnumque ab sede Lauini 270
 transferet, et Longam multa ui muniet Albam.
 hic iam ter centum totos regnabitur annos
 gente sub Hectorea, donec regina sacerdos
 Marte grauis geminam partu dabit Ilii prolem.
 inde lupae fuluo nutricis tegmine laetus 275
 Romulus excipiet gentem et Mauortia condet
 moenia Romanosque suo de nomine dicet.
 his ego nec metas rerum nec tempora pono:
 imperium sine fine dedi. quin aspera Iuno,
 quae mare nunc terrasque metu caelumque fatigat, 280
 consilia in melius referet, mecumque fouebit
 Romanos, rerum dominos gentemque togatam.
 sic placitum.'

Aeneid I 257–283

- (e) inter quas Phoenissa recens a uulnere Dido
 errabat silua in magna; quam Troius heros
 ut primum iuxta stetit agnouitque per umbras
 obscuram, qualem primo qui surgere mense
 aut uidet aut uidisse putat per nubila lunam,
 demisit lacrimas dulcique adfatus amore est: 455
 ‘infelix Dido, uerus mihi nuntius ergo
 uenerat exstinctam ferroque extrema secutam?
 funeris heu tibi causa fui? per sidera iuro,
 per superos et si qua fides tellure sub ima est,
 inuitus, regina, tuo de litore cessi. 460
 sed me iussa deum, quae nunc has ire per umbras,
 per loca senta situ cogunt noctemque profundam,
 imperiis egere suis; nec credere quiui
 hunc tantum tibi me discessu ferre dolorem.
 siste gradum teque aspectu ne subtrahe nostro. 465
 quem fugis? extremum fato quod te adloquor hoc est.’
 talibus Aeneas ardentem et torua tuentem
 lenibat dictis animum lacrimasque ciebat.
 illa solo fixos oculos auersa tenebat
 nec magis incepto uultum sermone mouetur 470
 quam si dura silex aut stet Marpesia cautes.
 tandem corripuit sese atque inimica refugit
 in nemus umbriferum, coniunx ubi pristinus illi
 respondet curis aequatque Sychaeus amorem.
 nec minus Aeneas casu percussus iniquo 475
 prosequitur lacrimis longe et miseratur euntem.

Aeneid VI 450–476

- (f) Dixerat Aeneas. ille os oculosque loquentis
iamdudum et totum lustrabat lumine corpus.
tum sic pauca refert: 'ut te, fortissime Teucrum,
accipio agnoscoque libens! ut uerba parentis 155
et uocem Anchisae magni uultumque recordor!
nam memini Hesionae uisentem regna sororis
Laomedontiaden Priamum Salamina petentem
protinus Arcadiae gelidos inuisere finis.
tum mihi prima genas uestibat flore iuuentas, 160
mirabarque duces Teucros, mirabar et ipsum
Laomedontiaden; sed cunctis altior ibat
Anchises. mihi mens iuuenali ardebat amore
compellare uirum et dextrae coniungere dextram;
accessi et cupidus Phenei sub moenia duxi. 165
ille mihi insignem pharetram Lyciasque sagittas
discedens chlamydemque auro dedit intertextam,
frenaque bina meus quae nunc habet aurea Pallas.
ergo et quam petitis iuncta est mihi foedere dextra,
et lux cum primum terris se crastina reddet, 170
auxilio laetos dimittam opibusque iuuabo.
interea sacra haec, quando huc uenistis amici,
annua, quae differre nefas, celebrate fauentes
nobiscum, et iam nunc sociorum adsuescite mensis.'

Aeneid VIII 152–174

3 Comment on **one** of the following pairs of passages, translating wherever translation will help clarify your argument:

- (a) Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
 “μῆτερ ἐμή, τὸ μὲν οὖ σε νεμεσῶμαι κεχολῶσθαι·
 αὐτὰρ ἐγὼ θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
 ἐσθλά τε καὶ τὰ χεῖρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.
 ἀλλὰ τοι οὐ δύναμαι πεπνυμένα πάντα νοῆσαι· 230
 ἐκ γὰρ με πλήσσουσι παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος
 οἶδε κακὰ φρονέοντες, ἐμοὶ δ' οὐκ εἰσὶν ἀραγοί.
 οὐ μὲν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου μῶλος ἐτύχθη
 μνηστήρων ἰότητι, βίη δ' ὅ γε φέρτερος ἦεν.
 αἱ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων, 235
 οὕτω νῦν μνηστήρες ἐν ἡμετέροισι δόμοισι
 νεύοιεν κεφαλὰς δεδμημένοι, οἱ μὲν ἐν αὐλῇ,
 οἱ δ' ἐντοσθε δόμοιο, λελυτο δὲ γυῖα ἐκάστου,
 ὡς νῦν Ἴρος κείνος ἐπ' αὐλείησι θύρησιν
 ἦσται νευστάζων κεφαλῇ, μεθύοντι ἐοικώς, 240
 οὐδ' ὀρθὸς στήναι δύναται ποσὶν οὐδὲ νέεσθαι
 οἴκαδ', ὅπη οἱ νόστος, ἐπεὶ φίλα γυῖα λέλυνται.”
Odyssey XVIII 226–242

Τηλέμαχος δ' Ὀδυσῆα καθίδρυε, κέρδεα νωμῶν,
 ἐντὸς εὐσταθέος μεγάρου, παρὰ λάϊνον οὐδόν,
 δίφρον ἀεικέλιον καταθείς ὀλίγην τε τράπεζαν· 260
 παρ δ' ἐτίθει σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
 ἐν δέπαϊ χρυσέῳ, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 “ἐνταυθοῖ νῦν ἦσο μετ' ἀνδράσιν οἰνοποτάζων·
 κερτομίας δέ τοι αὐτὸς ἐγὼ καὶ χεῖρας ἀφέξω
 πάντων μνηστήρων, ἐπεὶ οὐ τοι δῆμιός ἐστιν 265
 οἶκος ὁδ', ἀλλ' Ὀδυσῆος, ἐμοὶ δ' ἐκτίσατο κείνος.
 ὑμεῖς δέ, μνηστήρες, ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς
 καὶ χειρῶν, ἵνα μή τις ἔρις καὶ νεῖκος ὄρηται.”
 Ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδὰξ ἐν χεῖλεσι φύντες
 Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευε.

Odyssey XX 257–269

- (b) Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
φαίνεται γαίῳ, ἀλλ' οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων 405
νῆος ὑπερ γλαφυρῆς, ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
ἦ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον· αἶψα γὰρ ἦλθε
κεκληγῶς Ζέφυρος, μεγάλη σὺν λαίλαπι θύων,
ἴστοῦ δὲ προτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα
ἀμφοτέρους, ἴστός δ' ὀπίσω πέσεν, ὄπλα τε πάντα 410
εἰς ἄντλον κατέχυνθ'· ὁ δ' ἄρα πρύμνη ἐνὶ νηϊ
πλήξε κυβερνήτεω κεφαλῆν, σὺν δ' ὅστέ' ἄραξε
πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι εἰοικῶς
κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ὅστέα θυμὸς ἀγήνωρ.
Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε καὶ ἔμβαλε νηϊ κεραυνόν· 415
ἦ δ' ἐλελίχθη πᾶσα Διὸς πληγεῖσα κεραυνῶ,
ἐν δὲ θεεῖου πλήτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι.
οἱ δὲ κορώνησιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
κύμασιν ἐμφορέοντο, θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.

Odyssey XII 403–419

Postquam altum tenuere rates nec iam amplius ullae
apparent terrae, caelum undique et undique pontus,
tum mihi caeruleus supra caput astitit imber
noctem hiememque ferens, et inhorruit unda tenebris. 195
continuo uenti uoluunt mare magnaue surgunt
aequora, dispersi iactamur gurgite uasto;
inuoluere diem nimbi et nox umida caelum
abstulit, ingeminant abruptis nubibus ignes.
excutimur cursu et caecis erramus in undis. 200
ipse diem noctemque negat discernere caelo
nec meminisse uiae media Palinurus in unda.
tris adeo incertos caeca caligine soles
erramus pelago, totidem sine sidere noctes.
quarto terra die primum se attollere tandem 205
uisa, aperire procul montis ac uoluere fumum.
uela cadunt, remis insurgimus; haud mora, nautae
adnixi torquent spumas et caerulea uerrunt.

Aeneid III 192–208

[TURN OVER for continuation of Question 3

- (c) At Triuia custos iamdudum in montibus Opis
 alta sedet summis spectatque interrita pugnas.
 utque procul medio iuuenum in clamore furentum
 prospexit tristi mulcatam morte Camillam,
 ingemuitque deditque has imo pectore uoces: 840
 'heu nimium, uirgo, nimium crudele luisti
 supplicium Teucros conata lacessere bello!
 nec tibi desertae in dumis coluisse Dianam
 profuit aut nostras umero gessisse pharetras.
 non tamen indecorem tua te regina reliquit 845
 extrema iam in morte, neque hoc sine nomine letum
 per gentis erit aut famam patieris inultae.
 nam quicumque tuum uiolauit uulnere corpus
 morte luet merita.' fuit ingens monte sub alto
 regis Dercenni terreno ex aggere bustum 850
 antiqui Laurentis opacaque ilice tectum;
 hic dea se primum rapido pulcherrima nisu
 sistit et Arruntem tumulo speculatur ab alto.
 ut uidit fulgentem armis ac uana tumentem,
 'cur' inquit 'diuersus abis? huc derige gressum, 855
 huc periture ueni, capias ut digna Camillae
 praemia. tunc etiam telis moriere Dianae?'
 dixit, et aurata uolucrum Threissa sagittam
 deprompsit pharetra cornuque infensa tetendit
 et duxit longe, donec curuata coirent 860
 inter se capita et manibus iam tangeret aequis,
 laeua aciem ferri, dextra neruoque papillam.
 extemplo teli stridorem aurasque sonantis
 audiit una Arruns haesitque in corpore ferrum.
 illum exspirantem socii atque extrema gementem 865
 obliti ignoto camporum in puluere linquunt;
 Opis ad aetherium pennis aufertur Olympum.

Aeneid XI 836–867

Hic Venus indigno nati concussa dolore
 dictamnum genetrix Cretaea carpit ab Ida,
 puberibus caulem foliis et flore comantem
 purpureo; non illa feris incognita capris
 gramina, cum tergo uolucres haesere sagittae. 415
 hoc Venus obscuro faciem circumdata nimbo
 detulit, hoc fusum labris splendentibus amnem
 inficit occulte medicans, spargitque salubris
 ambrosiae sucos et odoriferam panaceam.
 fouit ea uulnus lymphæ longæuæ Iapyx 420
 ignorans, subitoque omnis de corpore fugit
 quippe dolor, omnis stetit imo uulnere sanguis.
 iamque secuta manum nullo cogente sagitta
 excidit, atque nouæ rediere in pristina uires.
 'arma citi properate uiro! quid statis?' Iapyx 425
 conclamat primusque animos accendit in hostem.
 'non hæc humanis opibus, non arte magistra
 proueniunt, neque te, Aeneas, mea dextera seruat:
 maior agit deus atque opera ad maiora remittit.'
 ille audis pugnae suras incluserat auro 430
 hinc atque hinc oditque moras hastamque coruscat.

Aeneid XII 411–431

SECTION B

- 4 Was Alcidas right to call the *Odyssey* 'a fair mirror of human life'?
- 5 'The first half of the *Odyssey* is better than the second half.' Discuss.
- 6 'Ithaca itself is low-lying, furthest out to sea, towards the west.' Do attempts at relocating Ithaca contribute anything to our understanding of the *Odyssey*?
- 7 Assess the impact of Odysseus's large-scale lies.
- 8 What do Odysseus's encounters with Calypso, Circe, and Nausicaa reveal about his character?
- 9 Compare and contrast the role and significance of divine intervention in the *Odyssey* and the *Aeneid*.
- 10 In what ways does Aeneas's journey to the Underworld differ from Odysseus's?
- 11 Does the family matter more in the *Aeneid* than in the *Odyssey*?
- 12 Is the *Aeneid* unfair to anyone?

[TURN OVER

- 13 Does the *Aeneid* succeed as historical explanation?
- 14 What rewards does the *Aeneid* hold out for doing one's duty?
- 15 Discuss Virgil's use in the *Aeneid* of **either** animals **or** trees.
- 16 Illustrate Virgil's exploitation in the *Aeneid* of non-epic precursors.

END OF PAPER